

Opletten: inbrekers!

Het is ook zo'n waardevol spul, dat er regelmatig wordt ingebroken om het stiekem te stelen. Als je even niet oplet, is de misdaad al geschied. Wie zou die energierijke nectar weggehaald hebben? De smeewortel maakt dat lekkere goedje en de misschien wat sullig overkomende hommels zijn de boosdoeners. Misschien dat daardoor de plant zijn bloemen wat triest naar beneden laat hangen.

Je ziet de smeewortel op steeds meer plaatsen verschijnen. Ook in de stad kom je hem vaak tegen in onze steeds voedselrijkere bermen langs wegen, in ruige overhoekjes en op braakliggende stukken grond. Het is een overblijvende plant, dus jaarlijks komt hij weer op dezelfde plekken terug. In april komen de lange spitse scheuten naar boven. Hieruit heeft de plant zich nu ontvouwen en de bladeren zijn verschenen. Die zijn niet gesteeld; het blad loopt een heel stuk door langs de stengel, waardoor er lijsten opzitten. Voor je plezier pak je de smeewortel niet aan; op alle delen van de plant zitten stevige, borstelige haren. En dat voel je goed als je de plant aanraakt. De smeewortel behoort dan ook niet voor niets tot de plantenfamilie van de ruwbladigen.

Gewone smeewortel (foto Saxifraga – Hans Dekker)

De smeewortel begon begin mei al met bloeien en gaat door tot in het najaar. Heb je hem in de tuin staan, dan heb je er lekker lang plezier van. Hij draagt vrijwel constant zijn vuilpaarse of witachtige bloemen. Het blijft ook het hele bloeiseizoen een komen en gaan van allerlei insecten en vooral van hommels. De vijf bloemblaadjes van de bloem zijn vergroeid tot een buis die aan de mond wat weider uitstaat. De hangende of schuin afstaande bloemen zijn ca. 1,5 centimeter lang en met vele anderen zitten ze samen in een schicht. Dat is een heel fraaie bloeiwijze: een mooie krul met aan de top nog superkleine bloemknoppen en onderaan mooie geopende bloemen. Onderin zo'n bloem zit de nectar. Halverwege zitten schubben waar de hommel met zijn tong langs moet om bij die energiedrank te komen. Voor de langtongige akkerhommel en tuinhommel is dat geen probleem. Maar er zijn ook hommels met wat kleiner geschapen tongen. Die kunnen er dus niet bij om daarmee het hommelnest te voeden. Omdat ze het zo graag willen hebben, bijten ze van buitenaf onder in de bloem een gaatje om zo de nectar toch te kunnen opzuigen. Je hoeft echt geen Sherlock Holmes te zijn om de inbraaksporen te ontdekken. Het zijn vrij grote gaten en door de beschadiging van de bloem krijgt het gaatje een opvallend bruin randje. Als er eenmaal een gat zit, dan maken ook andere dieven daar weer gebruik van. Honingbijen en diverse andere insecten pikken zo een graantje mee van de blootgelegde buit. De plant heeft niets aan al die aandacht, want er treedt helemaal geen bestuiving op.

De smeewortel werd al in de vierde eeuw na Christus beschreven als medicijn. In zijn zwarte overblijvende penwortel in de grond zit een plakkerig en slijmerig goedje. Dat moet je op wonden en zweren smeren, en de genezing is nabij. Vijf eeuwen geleden adviseerde men om de smeewortel bij je huis te planten om te kunnen gebruiken als eerste hulp bij ongelukken bij beschadiging van de huid. Heb je misschien te veel met je neus in de smeewortel gehangen en durf je met je beschadigde huid de deur niet meer uit, smeer dan de wortelinhoud in de wonden. Ben je de natuur al wat ontvreemd, ga dan naar de apotheek en haal een crème met daarin Symphytum. Deze smeewortelzalf is overal te verkrijgen en je kunt weer met opgeheven hoofd van die natuurboeven genieten.

Rob Vereijken
juni 2021